

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izvenširj pondeljke.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.

Upravišstvo: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znak za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Žalostna paralela.

Volitve so preizkušnja državljanske zrelosti in zavednosti posameznih narodov. Ne samo vsled tega, ker se na volitvah odločuje o najvažnejših in najtežjih političnih vprašanjih, temveč predvsem vsled tega, ker morejo strankarski boji, in ti so pri volitvah neizogibni, škodovati narodni organizaciji, njegovi sili.

Narodi zapadnih demokracij so v letošnjih volitvah državljansko preizkušnjo dobro prestali, kajti kljub silnemu strankarstvu so presojali vsako vprašanje le s splošno nacionalnega stališča in zato so bile volitve povsod korak h konsolidaciji države.

Prav resno se pa moramo bati, da slovenski narod te preizkušnje ne bi prestal in da ne bi pomenile pri nas volitve koraka h konsolidaciji države, temveč nasprotno oslabilitev državne misli. To smo pri lanskih skupščinskih volitvah jasno videli. Ni dal tedaj slovenski narod skoraj vseh svojih mandatorov SLS in radičevcem, ker bi mu njihov program, njihovo delo ali pa sposobnost njihovih kandidatov najbolj ugažale, temveč zmaga SLS in radičevcev je bila dosežena le zato, ker sta ti dve stranki najbolj kričavo povdarjale svoje nasprotstvo do Beograda. Našemu narodu je defetizem še v krvi in brezvestni demagogi so skrbeli, da se je ta bolezen še razpasla. Zato odločuje pri našem narodu le mržnja do Beograda in ne ožir do koristi vsega naroda. Ta mržnja je pri širokih slojih dominantna in največji špekulant na to mržnjo je gospod Radič. Kakor pa je mržnja slab svetovalec v zasebnem življenju, tako je še slabši v javnem in zato ni slovenski narod po veliki volivni zmagi SLS pridobil ničesar, pač pa sebi znatno pokvaril položaj. Nevarnost je, da se pri borbi volitvah ista napaka ponovi in da doživljajo slovenskega naroda padla še bolj. Saj se že danes hvalijo naši avtonomistični republikanci, da ne pomeni njihov nastop oslabilitev opozicije, temveč nasprotno potencirano borbo proti centralističnim vlastodržcem v Beogradu, kakor oni iz cenzurnih ozirov otepljujejo svojo mržnjo do Beograda.

Ta mržnja je vseskozi negativna in škodljiva, ker jemlje našemu narodu možnost, da bi na volivna vprašanja jasno odgovoril. Ta mržnja je povzročila, da je zavladal v naši politiki oplasčljiv primitivizem, da se vse, kar pride iz Beograda, a priori odklanja, da izgubljajo naši volivci kritičnost. Brez te pa je uspeh volitev nemogoč.

Za vsako ceno se mora naš narod te usodne mržnje opustiti in kakor pri vseh drugih narodih, tako mora tudi pri nas postati volilna misel ljubezen do vseh državljanov. Ta ljubezen mora premagati mržnjo, ker le tako je naš napredek mogoč.

Mednarodni položaj Slovencev je tako mizeren, da je za nas edina rešitev močna in kreпка Jugoslavija. Slovence, ki ne krepi jugoslovenske države, ta ubija Slovenijo. To je izven vsake debate. Zato pa je dolžnost vsake stranke, da goji med svojimi pristaši državno misel. Zato bo slovenski narod šele tedaj na višku svoje dolžnosti, kadar bodo nastale opozicijske stranke le iz ozir na celoten narodni interes, da z opozicijo okrepe državno misel. Slovenci moramo zanesiti v jugoslovensko politiko aksijom, da je opozicija le tedaj upravičena, kadar je nastala iz državnih potreb.

Zaradi Primorcev in Korošcev, tretjine našega naroda, moramo biti bolj papeški od papeža. Večji propagatorji za našo državo moramo biti mi Slovenci ko Srbi, kakaj mi več rabimo od države ko Srbi. Gotove stranke pri nas pa so iz strankarskih ozirov zavedle narod tako daleč, da je velik del volivcev celo proti državnim misli, ker so njeni nosilci — Srbi.

Ta mržnja do Beograda ni sicer v našem narodu še globoka in v veliki meri je samo še dedščina prejšnjih časov. Toda zato jo je treba tem odločnejše odpraviti, ker ovira, da bi se razvila med našim narodom državljanska zavest do te stopnje, katero so napredni narodi že davno dosegli.

Koncentracijska vlada?

Kralj za koncentracijsko vlado. — Številne avdijence. — Konzultacije se bodo nadaljevale šele v pondeljek.

Beograd, 9. maja. (B) Politična situacija je nespremenjena. Vedno bolj se pojavlja tendenca za koncentracijsko vlado vseh strank brez radičevcev. Posvetovanje krone z načelniki skupin se bo nadaljevalo šele v pondeljek. V vseh političnih krogih vlada negotovost. Opozicijski blok se pripravlja za nadaljnjo borbo proti vladi. Radikali in samostojni demokrati so mnenja, da je edini izhod iz krize volilna vlada. Koncentracijsko vlado bi radikali dopustili le pod težkimi pogoji za opozicijo.

Beograd, 9. maja. (B) Danes dopoldne je imela vlada konferenco, na kateri je g. Ljuba Jovanović poročal o uspehu svoje sinočnje avdijence pri kralju, da se je namreč kralj zelo zavzemal za koncentracijsko vlado, na kar mu je on izjavil, da bi radikali pristali na koncentracijsko vlado pod pogojem, da izstopijo tiste stranke ki nameravajo vstopiti v koncentracijsko vlado, iz opozicijskega bloka, in demantirajo svoje dosedanje odnose do Radiča in opozicijskega bloka, tako da bi bili radičevci popolnoma izolirani. V tem smislu se je vršila tudi diskusija na konferenci.

Beograd, 9. maja. (B) OB 12. uri 30 minut je bil pozvan na dvor g. Pašić, s katerim se je kralj obširno razgovarjal o koncentracijski vladi, češ, da bi bilo potrebno, da sprejme Pašić mandat za sestavo koncentracijske vlade. Pašić je razložil kralju svoje mnenje, ki je še energičnejše nego Jovanovićevo. Pašić je nato odšel v predsedništvu vlade in tam nadaljeval z ministri razgovor o situaciji.

Beograd, 9. maja. (B) Na stanovanju g. Ljube Jovanovića so imeli danes sejo gg. Ljuba Jovanović, Trifunović, Trifunović in Uzunović o koncentracijski vladi, o situaciji in o nezadovoljnosti v radikalnem klubu. Radikali se bore posebno proti tendenci gotovih faktorjev, da se g. Pašić izolira in da pri-

de na njegovo mesto nekdo drugi. Vsi radikali so za Pašića ter se bo ta enodušnost manifestirala na prvi seji kluba. Povdarjalo se je, da se mora akcija Nastasa Petrovića v radikalnem klubu definitivno onemogočiti. S te konference je odšel g. Ljuba Jovanović v predsedništvo vlade, kjer mu je naznanil Pašić, da mora iti h kralju na konzultacijo. G. Ljuba Jovanović je odšel na kratek razgovor h kralju in se nato vrnil v predsedništvo vlade. Tu se je nadaljevala od 13. ure do 13. ure 30 minut konferenca vseh ugodnih radikalov in samostojnih demokratov ter se je sklenilo, da se konferenca popoldne nadaljuje.

Beograd, 9. maja. (B) Poslednji je bil dopoldne pri kralju na konzultaciji g. dr. Peleš, ki je kot poznavalec hrvatskih prilik izjavil kralju, da je ideja koncentracijske vlade absurdna in da se kombinacija z Radičem mora onemogočiti.

Beograd, 9. maja. (B) Popoldne ni bil pozvan na konzultacijo niti Davidović, niti katerikoli predstavnik opozicijskih skupin. Okoli 7. ure je odšel h kralju g. Miša Trifunović, nato pa minister zunanjih del g. Ninčić, ki je ostal pri kralju okoli ene ure. Jutri se kralj ne bo posvetoval z načelniki skupin, ker pojde na lov, tako da se bo konzultovanje nadaljevalo šele v pondeljek.

Beograd, 9. maja. (B) Nocoj ob 20. uri je bil nepričakovano ponovno poklican h kralju g. Ljuba Jovanović ter ostal pri njem okoli ene ure. Politični krogi trdijo, da je dobil mandat za koncentracijsko vlado. Radikali pa to demantirajo in pravijo, da kralj želi le koncentracijsko vlado in da Jovanović ni dobil nikakega mandata. Z dvora je odšel Jovanović v predsedništvo vlade. Jutri bo na seji vlade poročal o svoji avdijenci.

Opozicija je složna...

V komunikaciji.

Beograd, 9. maja. (B) Danes dopoldne je sklical g. Davidović, ker ni bil pozvan na dvor, plenarno sejo vseh načelnikov opozicijskih skupin. Na seji so bili gg. Davidović, dr. Korošec, dr. Spaho, dr. Maček, dr. Kraft, Ferad beg Ali Draga in Joca Jovanović. Govorilo se je o situaciji, o potrebi enotne akcije opozicije, akcije krone v javnosti in o onemogočenju nadaljnjih uspehov g. Pašića. O tej seji je bil izdan sledeči službeni komunikat: Predstavniki opozicijskih skupin narodne skupščine so imeli skupno sejo radi izmenjave misli o sedanjih fazi krize in njeni rešitvi. Na seji se je ugotovila popolna soglasnost vseh zastopanih skupin glede politične situacije in rešitve krize. Ker pri takih parlamentarnih krizah obstoja možnost dela v narodni skupščini, pričakujejo opozicijske skupine, da se bo kriza pravilno parlamentarno rešila, kar je edino v duhu naših ustavnih institucij. Iz tega komunikata se vidi, da se nadeja opozicija solidne koncentracijske vlade.

NEJASEN POLOŽAJ V SIRIJI.

Pariz, 9. maja. (K) »Temps« demantira formalno poročilo »Daily Expressa«, da se vrše na sirske meje borbe med turškimi in francoskimi četami in da je general Lossov dospel v Sirijo.

Ne samo v analfabetizmu in civilizaciji moramo vzdržati paralelo z drugimi narodi, temveč tudi v državljanski zavesti in ker je to naloga političnih strank, moramo presojati dobroto posamezne stranke le po tem, v kolikor goje državljansko zavest ali ne. Kriterij za politične stranke je v njihovi agitaciji za državno misel in kadar bo naš narod sodil stranke po njihovem zadržanem delu, tedaj bo šele volilna paralela med nami in drugimi narodi prenehala biti žalostna.

Narodne manjšine v naši državi.

Beograd, 9. maja. (Z) Minister notranjih del je izjavil glede na narodne manjšine madžarskim novinarjem, da mi nismo država sestavljena iz raznih narodnih skupin in zaradi tega ne more biti govora o narodnih manjšinah v tehničnem smislu. Vse organizacije tkzv. nar. manjšin imajo zmisla samo v državah, kjer ni po ustavi zagotovljena tem manjšinam pravica za njih narodni razvoj. V naši državi je narodnih manjšin zelo malo in naša ustava jim zagurava te pravice. Naša politika bo v prihodnem napravtem tem narodnim manjšinam bodisi ene ali druge narodnosti osnovana na enaki podlagi in ta podlaga pomeni, da, kakor vse druge manjšine, tudi Madžari uživajo v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev enaka prava z državljani Srbov, Hrvatov in Slovencev.

RADIČA SE BRANJO.

Beograd, 9. maja. (Z) Iz Prage poročajo, da je nemška vlada odklonila Radiča tranzitni vizum, da bi mogel preko nemške države potovati v baltiške države, kjer bi hotel imeti konferenco narodnih manjšin in da bi ob tej priliki zainteresiral nemške politike za to konferenco. Z druge strani pa smatrajo, da je hotel Radič tako pobeigniti v Rusijo.

ITALIJANSKI POPOLARI IN CERKEV

Rim, 9. maja. (T) Don Sturzo, duša popolarske stranke, je v svojem glasilu »Popolo« objavil članek o razmerah med državo in cerkvijo. V tem članku stavi don Sturzo cerkev pred alternativo, naj se izreče, ali je demokratična ali nacionalistična, t. j. ali je na strani popolarske stranke, ali pa fašizma. Glasilu popolarskih disidentov »Corriere Italiano« piše, da neka visoka osebnost Vatikana izjavlja, da so v Vatikanu svetovali don Sturzu, naj zapusti Rim.

Težave za koncentracijsko vlado.

Beograd, 9. maja. (B) Ideja koncentracijske vlade se širi z veliko naglico v vseh političnih krogih, to pa zato, ker je kralj vsem načelnikom skupin odkrito izrazil svoje mnenje, da želi koncentracijsko vlado v interesu države in pomirjenja političnih in strankarskih strasti pri posameznih parlamentarnih skupinah, češ, da je to najboljši izhod iz sedanje situacije. Nekateri radikali bi sprejeli koncentracijsko vlado, toda le pod težkimi pogoji. Tudi opozicija je pripravljena sprejeti koncentracijsko vlado, toda le pod težkimi pogoji, opozicija se ne more ločiti od Radiča. Ako opozicija ostane, mora kon-

centracijska vlada propasti. Opozicija se ni pripravljena, da demantira svojo politiko napram Radiču, niti da se loči od njega. Koncentracijska vlada še torej ni zrela stvar.

Beograd, 9. maja. (B) Popoldne je bila plenarna seja ministrskega sveta ter trajala do 8. ure zvečer. Govorilo se je posebno o kraljevi želji, da se sestavi koncentracijska vlada. Vsi ministri so proti koncentracijski vladi, ako pa bi jo sprejeli, bi zahtevali težke pogoje za Davidovića in gotove skupine opozicijskega bloka. Vlada bo jutri o tem svojo diskusijo nadaljevala.

Otvoritev prometa z Reko.

Reka, 9. maja. (Z) Z Reke se poroča, da se na osnovi sporazuma med italijansko vlado in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev odpre 16. t. m. železniški promet med Jugoslavijo in onim delom reške železniške postaje, ki je pripadel kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev in ki se zove Fiume loco SHS. Strojno jugoslovensko železniško oboje se že nahaja na Reki. Promet se še ne bo razvil v prihodnjih dneh, ker še nekatera skladišča niso izpraznjena.

Pričetek pogajanj z Madžarsko.

Beograd, 9. maja. (B) Danes so se začela prva posvetovanja naše delegacije za pripravljanje gradiva za konferenco z madžarskimi delegati, ki se tiče sodne pravne pomoči in sekvestriranih posestev, kakor tudi nekaterih posebnih stvari za Prekmurje.

Budimpešta, 9. maja. (Madžarski dopisni urad.) Paralelno z madžarsko jugoslovenskimi pogajanjmi, ki se vrše že nekaj časa v Budimpešti, se začne 12. t. m. tudi v Beogradu konferenca pod vodstvom izrednega poslanca in pooblaščenega ministra Wodianerja, h kateri pride v Beograd veliko število madžarskih strokovnih poročevalcev. Razpravljalo se bo o sekvestrih, terjatvah in dolgovi, potnih listih, prometnih vprašanjih, o preložitvi sedeža delniških družb in o izognitvi dvojnega obdavčenja.

DEMENTI.

Beograd, 9. maja. (B) Službeno se demantira vest nekega današnjega jutranjega lista, da pride naš poslanik v Bukarešto g. Boško Čolak-Antić v Beograd v neki posebni misiji.

MORGAN IN NEMŠKO POSOJILO.

New York, 9. maja. (Reuter) Znan finančnik Morgan se je vrnil. Na razna povpraševanja, ali se njegova firma namerava udeležiti posojila Nemčiji, ki bi pripadel predlaganemu deležu Amerike, je odklonil vsak odgovor, češ da se mora še prej posvetovati s kompetentnimi faktorji.

BORBA ZA PREMEŠČENJE ALBANSKE PRESTOLICE.

Beograd, 9. maja. (B) Iz Prizre poročajo, da se je spor med vlado v Tirani in poslanci, ki so zahtevali, da se prestolica premesti iz Tirane v Skader, pretvoril v oboroženo borbo. Na strani poslancev, ki zahtevajo, da naj bo Skader prestolica, je tudi razbojnik Gajram Cur. S svojimi pajdaši je vzel mesto Kruma.

OMEJITEV OBOROŽEVANJA.

London, 9. maja. (K) Od amerikanskega senata sprejeti sklepi, ki se nanašajo na nadaljno konferenco o vprašanju omejitve oboroževanja, so bili od britanske vlade baje na prijateljski način z velikim veseljem sprejeti. Vlada bo storila vse, kar je v njeni moči, da pokaže svojo dobro zaupanje v pogajanja in razpravljanje, naj ah začne kdorkoli.

NOVI PREDSEDNIK FINSKE VLADE?

Helsingfors, 9. maja. (K) Državni prezident je poveril sestavo novega kabineta prof. Laurinu Ingmanu.

Vstaja v Maroku.

Madrid, 9. maja. (T) Poročila iz Melille naznanjajo, da so pričele operacije v svrhu razpršitve vstašev v Maroku. Španske čete so imele pri prvem napadu pet mrtvih, od teh dva častnika in 34 ranjenih. Podrobnosti manjkajo zaradi slabih zvez. Španci korakajo v notranost dežele.

Pariz, 9. maja. (T) Listi poročajo, da se je prvega napada udeležilo 5000 španskih vojakov. Španska vojska ima veliko število zrakoplovov.

PREDLOG NEMŠKIH SOCIJALNIH DEMOKRATOV GLEDE ZVEDENIŠKEGA POROČILA.

Berlin, 9. maja. (K) (W) Ziružna socijalna demokratska stranka Nemčije je na svoji zadnji seji soglasno sklenila predlagati, da se v vprašanju sprejetja ali odklonitve zvedeniških predlogov, prepusti odločitve ljudstvu, ker borba med 23 strankami ni prinesla potrebne jasnosti.

STAVKA PREMAGARJEV V MADŽARSKI.

Budimpešta, 9. maja. (K) Številno stavkujočih rudarjev znaša okoli 20.000. Preskrbi s premogom ne prete sedaj nikake težkoče, kajti tako rudniki, kakor tudi državne železnice, razpolagajo z zadostnimi zalogami premoga.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 9. maja. Spremenljivo, hladno, morebitne plove. Za nedeljo je pričakovati, da se nebo zjasni.

Borzna poročila.

Beograd, 9. maja. Devize: Dunaj 0.1134—0.1135, Budimpešta 0.1025—0.1050, Bukarešta 41.25—41.40, Italija 350.90—0, London 352.25—352.40, New York 80.60 do 80.70, Pariz 481—483, Praga 236.75—237, Svica 1431—1432.50, Terminalske zaključke: Praga za 30. junij 238. Valute: Zaključki. Dolari 79.60, italijanske lire 359, francoski franki 482, švicarski franki 1420.

Zagreb, 9. maja. Devize: Dunaj 0.112650—0.114650, Budimpešta 0.0875 do 0.1175, Italija, izplačilo 358.25—361.25, Italija, ček 357.75—360.75, London, izplačilo 351.50—354.50, London, ček 351.25—0, New York 80.50—0, ček 80—81, Pariz 487.50 do 492.50, Praga 232.50—238.50, ček 235.25 do 238.25, Svica 1430—1440, Valute: dolarji 79.125—80.125, francoski franki 472.50 do 477.50, madžarske krone 0.09—0.12.

Trst, 9. maja. (T) Devize: Pariz 132.50—133.60, London 98.10—98.40, New York 22.50—22.60, Svica 398—402, Praga 65.60—65.66, Dunaj 0.031250—0.0320, Zagreb 27.80—28.10. — Valute: Avstrijske krone 0.0310—0.0320, dinari 27.80—28.10, dolarji 22.40—22.55, funti sterlingov 98—98.30.

Curij, 9. maja. Beograd 6.975, New York 563, London 24.58, Pariz 35.60, Milan 25.05, Praga 16.45, Budimpešta 0.0060, Bukarešta 2.85, Sofija 4.10, Dunaj 0.007925.

Berlin, 9. maja. Beograd 5.28, Dunaj 5.98, Milan 18.95, Praga 12.46, Pariz 25.54, London 18.55, New York 4.19, Curij 74.71. Praga, 9. maja. Beograd 42.65, Dunaj 47.75, Berlin 7.88, Rim 153.75, avstrijske krone 4.77, italijanske lire 153.75, Budimpešta 3.675, Pariz 206.25, London 148.60, New York 33.95, Curij 605.50.

Dunaj, 9. maja. Devize: Beograd 878—882, Berlin 16.22—16.55, Budimpešta 0.72—0.85, Bukarešta 3.59—3.61, London 310.000—311.000, Milan 3169—3181, New York 70.935—71.185, Pariz 4214—4230, Praga 2085—2095, Sofija 513—517, Curij 12.615—12.645, Valute: dinari 875—881, dolarji 70.460—70.960, bolgarski lev 513 do 517, nemške marke 16.15—16.65, angleški funti 309.460—309.860, francoski franki 4207 do 4237, italijanske lire 3155—3175, rumunski lei 356—360, švicarski franki 12.500 do 12.580, češkoslovaške krone 2070—2090, madžarske krone 0.76—0.82.

Merkur.

V četrtke dne 8. t. m. so opazovali astronomi v zapadnih pokrajinah Severne Amerike, Pacifiku in na vzhodnem delu Azije zanimiv solčni mrk, ki ga pa ni povzročilo plavanje lune pred solncem, ampak plavanje našega najmanjšega med velikimi planeti in soncu najbližjega, Merkura. Tega dne je stal Merkur točno med solncem in našo zemljo in astronomi so na svetli solčni ploči lahko videli njegovo temno telo. Solčni mrki so v astronomiji vsi važni, zato se vedno natančno opazujejo. Pri Merkurju gre osobito tudi za to, če bi se ne dalo ob taki priliki dognati, če ima atmosfera ali je nima. Pri solčnih mrkih povzročeni po drugem planetu, po Veneri, se je že davno opazilo, da ima silno močan in debel plašč zraka, debelejši in gostejši kakor

naša zemlja. Ko je stala Venera komaj s povico svojega telesa pred solčno pločo, je bil tudi on njen del, ki se je nahajal še zunaj, obzrajen s svetlim kolobarjem — razsvetljenim zrakom.

Vprašanje, če se na Merkurju nahaja atmosfera, je važno, ker je pač od tega odvisno, če je na tem planetu možno kako organsko življenje. Za Venero danes pozitivno vemo, da je možno, kajti če je na njej zrak in voda, je možno tudi organsko življenje. Rezultati preiskave potom spektralne analize so ostali doslej pri Merkurju negativni, to se pravi, da na tem planetu po tem ni zraka ali vsaj ni tako gost kakor pri nas na zemlji ali na Veneri.

Merkur je med štirimi notranjimi planeti soncu najbližji, oddaljen je od njega le 0.4 oddaljenosti zemlje ali 58.000.000 km.

dočim je oddaljena naša zemlja 149.000.000 km. Razen tega je med temi štirimi najmanjši, njegova masa znaša le 0.02 zemeljske, njegov premer meri 4800 km, le torej je za 960 km večji kakor premer naše lune, ki meri 3840 km. Ekscentričnost njegove poti krog sonca je zelo velika, tako da je na najbližjem mestu svoje poti krog sonca oddaljen od njega le 46 milijonov km, na najbolj oddaljenem pa kar 69 milijonov km. Za svojo pot krog sonca rabi 88 dni, tako, da ga obleti več kot štirikrat v enem letu.

Ker nam obrača vselej, kadar nam je blizu svojo temno stran, je raziskavanje njegove površine skoro nemogoče, vsled tega še danes pozitivno ne vemo, kako naglo se vrti krog svoje osi. Nemec Schröter je ugotovil, da je dan na njem dolg 24 ur in 5 minut, Italijan Schiaporelli pa, da se sploh ne vrti krog svoje osi drugače kot naš mesec.

Kaj je resnica še danes ne vemo. Nam kaže vse iste faze kakor mesec, kadar je popolnoma razsvetljen, se pa nahaja onkraj sonca in je oddaljen od nas za preko 200 milijonov kilometrov, tako, da je tako majhen, da je vsako opazovanje njegove površine nemogoče. Ker se lega njegove elipsaste krožne ploskve glede nagnjenosti močno izpreminja, se je mislilo nekoč, da se mora pred njim še bližje sonca nahajati še en planet, danes pa je več ali manj dognano, da ga ni.

Prvič bo v prihodnje šel Merkur zopet preko sonca dne 10. novembra 1927, kar bo vidno v Aziji in v vzhodni Evropi, drugič 11. maja 1937, tretjič 1. novembra 1940 itd. Kakšni so rezultati opazovanja dne 8. t. m., bodo komaj pokazala poročila.

DROBIŽ.

V glumec, ki je vodil pristno parisko pozorišče, je imel sina potratnika in razsipačnika, ki je kaj rad zajemal v gledališki blaginji. Slednji je blaginjo dobil na log, naj mu ničesar več ne odsteje. Nekega dne pa pride blaginji h gospodaru in mu reče: »Gospod, vaš sin čaka tukaj in bi rad denarja. Ali naj mu dam?« — »Da,« je dejal veliki umetnik, »je dajte mu, ampak po prstih.«

Lastnik:

Konzorcij »Narodnega Dnevnika«.
Glavni in odgovorni urednik:
Železnikar Aleksander.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

8

Preiskovanje raznih knjig ga je uverilo, da je odkril vse različne vrste najbolj pogosto v združitvah rabljenih besed in z lahkoto jih je razvrstil po svoje, ko je vendar tolikrat rabil abecednik s podobami.

V branju je dobro napredoval. Največ se je imel zahvaliti neizčrpnemu zakladu debelega, ilustriranega slovarja; učil se je seveda bolj s posredovanjem slik, kakor pa potom besedila, tudi potem, ko je razumel pomen črk. Čez del časa je znal že brati abecednik in se poučil o namenu sistema črk.

Zdaj se ni več sramoval svojega neporačenega telesa in svojih človeških potez, ker mu je pamet dejala, da je sin druge rase kakor pa so bili njegovi divji, poraščeni tovariši. Bil je človek, oni so bili pa opice. Zdaj je tudi vedel, da je Sabor levinja, Hišal kača in Tantor slon. Tako se je naučil brati.

Odslej mu je šlo učenje hitreje od rok. S pomočjo velikega slovarja in svoje podedovane zdrave človeške pameti je bolj in bolj izpopolnjeval svoje znanje.

Seveda je marsikaj večkrat prerušilo njegovo izobraževanje, ker je romalo njegovo plemo zmirom sem in tja; toda vedno se je zopet vračal k svojim knjigam in njegov neutrudljivi duh je skušal prodreti zmirom globlje in skrivnosti znanja.

Za pisanje se je posluževal drevesnih skorij, listov in gladkih tal, kamor je učrtaval s konico svojega lovškega noža, kar se je naučil.

Dočim se je udajal temu stremljenju, da prode v skrivnosti knjig, ni nikakor zanemarjal res-

nejših nalog svojega življenja. Vadi se je še naprej v metanju zanke in se igral z ostrim nožem, ki se ga je naučil nabrstiti na gladkem kamenju.

Opičje plemo se je zelo pomnožilo, odkar je bil pri njemu Tarzan, ker se mu je pod Keršakovim vodstvom posrečilo pregnati druga plemena iz svojega dela džungle, da je bilo hrane v obilici in skoro nobenih izgub.

Ko so mladi samci doraščali, se jim je zdelo bolj udobno, poiskati si ženo pri lastnem plemenu; če so jo pa našli drugod, so jo vendarle privedli h Keršakovi čredi, da so v prijateljstvu živeli z njo. Vse to je bilo veliko lažje, kakor ustanoviti svoje lastno plemo ali se pa s Keršakom boriti za vlado. Ob priliki ga je sicer poskusilo napasti par bolj divjih samcev, toda nikomur se ni posrečilo, premagati strašno opico.

Tarzanovo stališče je bilo čisto svojevrstno. Zdelo se je, da so ga imele opice za svojega in vendar zopet ne. Starejši samci se sploh niso brigali zanj ali so mu pa kazali tako sovraštvo, da bi bilo kmalu po njem brez močne zaščite krepke Kale in če bi sam ne bil tako okreten in nagel.

Tublat je bil njegov najvztrajnejši sovražnik. Toda ko je bilo Tarzanu trinajst let, je bil baš Tublat vzrok, da so vsa preganjanja naenkrat prenehala. Od takrat so ga pustili pri miru — izvzemši slučaje, če se je kake opice polotila besnost. Ob takih prilikah niso bili niti varni samci najmočnejši živali v džungli pred njenimi napadi.

Zgodilo se je tako-le: Onega dne, ko si je Tarzan pridobil respekt, je bilo plemo zbrano v prirodnem amfiteatru, v dolinici z nižjimi grički.

Okrogel, prost prostor. Krog in krog so se dvigala orjaška drevesa in tudi med debli pri tleh je bila gošča tako gosta, da je bila mala arena čisto zaprta in le zgoraj odprta.

Tu se je plemo večkrat zbiralo, če ni potovalo. Sredi amfiteatra je bil čuden boben iz zemlje, ki ga grade človeške opice za svoje ceremonije in katerih

zvoke so ljudje že čuli v džungli, toda nikdar še videli.

Prvi človek, ki je imel priložnost prisostvovati divji dum-dum gostiji opičjega rodu, je bil Tarzan, mladi lord Greystoke.

Iz teh ceremonij, ki so še danes pri človeških opicah v navadi, so se tekom nešteti let razvila človeška pirovanja. Njih početki so bili opičji plesi, ki so jih opice izvajale ob dum-dum svojih zemeljskih bobnov in ob svetlem svitu tropičnega meseca sredi pragozda.

Tistega dne, ko je bil Tarzan končno rešen brezsrčnega, dvanaestletnega preganjanja, je plemo, ki je šlo zdaj gotovo čez sto glav, molče poselilo po tleh amfiteatra.

Dum-dum plesi so vedno pomenjali važen dogodek v življenju plemena; bodisi zmago, ali pa smrt kakega velikega prebivalca džungle, smrt ali pa kronanje novega kralja. Vršili so se vedno z gotovimi obredi.

Tokrat so ubili orjaško opico drugega plemena in ko je Keršakov narod prihajal v areno, sta nesla med njimi dva orjaška samca truplo poraženega.

Položila sta svoje breme pred boben in počenila kraj njega, dočim so drugi člani zavahali v travo in spali.

Ko se je noč sprostila nad džunglo, so se pričele opice gibati in kmalu so tvorile velik krog okrog bobna. Tik pred bobnom so počenile tri samice, oborožene z gorjanci.

Počasi so pričele udarjati na zvonečo površino, ko so prvi slabotni mesečni žarki posrebrili vrhove dreves.

Čim bolj je naraščal mesec, tem krepkeje so tolke samice, da se je kmalu divji trušč razlegel daleč naokoli. In naenkrat je sredi oglušajočega donjenja skočil Keršak med straže in bobnarice.

Vzravnan je vrgel glavo nazaj, pogledal mesecu v lice, se udaril s svojimi velikimi, kosmatimi rokami po prsih in pošastno zarjul.

Enkrat — dvakrat — trikrat je planil grozo vzbujajoči glas v prej živi, zdaj neizrečeno tihi svet.

Potem je stopil Keršak malce sklonjen v odprti okrog. Obrnil se je od mrtvega trupla, toda mimogrede ga je ošinil s svojimi malimi, divjimi, a krvjo polnimi očmi.

Kmalu je planil drug samec v areno, ponovil strahotni kraljevski krik in molče sledil Keršaku. Tako so prihajali drug za drugim, da je polnil džunglo skoro nepretrgan, krvi žejen krik.

Ko so se samci vrnili v vrsto pleščočih, je pričel napad.

Keršak je zgrabil močno gorjajočo, ves besen planil nad mrtvo opico in ji prisolil strahovit udarec. Trušč bobna je narastel, število udarcev se je povečalo in kadar je kak vojščak udaril žrtev, se je pridružil divjemu plesu.

Pozor krojači, šivilje in dame, ki želijo same izdelovati garderobo!

Pomladni krojni tečaj za moško in damsko garderobo se prične dne 17. maja. Vodstvo je dobilo za pomladno sezono iz inozemstva najmodernejše moške in damske modele iz prvih svetovnih Akademij in je sistem kroja, da se izreže iz 2-70 m moške obleke, 2-70 do 3 m damski kostum. Vsak učenec dobi ob zaključku tečaja spravevalo in učno diplomu. Kroj je zelo praktičen in se lahko navadi vsaka dama tekom tečaja krojiti. Vpisuje se dvevno od 8.—12.—, 2.—6. ob nedeljah od 9.—12.—

Konces. krojna modna šola
Ljubljana, Židovska ulica 5,
v veži na levo.

Služišče in zastupstvo strojev za pisanje
„UNDERWOOD“ nadalje karbo - papir, vrpce za sve sustave. Mali ručni „UNDERWOOD“ u kovčegu, praktičan za putovanje
„Underwood“, Zagreb, Memićka ul 1

Zbirka opernih in operetnih tekstov.

Izšli so sledeči zvezki:

- St. 1. Tajnost.
2. Jenufa.
3. Sevilski brivec.
4. Gorenjski slavček.
5. Mefistofeles.
6. Prodana nevesta.
7. Nižava.
8. Vrag in Katra.
9. Carostelec.
10. Janko in Metka.
11. Zapečatenci.
12. Tosca.
13. Aida.
14. Gospodovski sen.
15. Notredamski zvonar.

Izdala in založila

„Zvezna tiskarna in knjigarna“
v Ljubljani, Wolfova ul. 1.

Vsak zvezek stane 4 Din.

Za mladino!

Na novo izšla knjižica:

Ruska pravljica

o Ivan-careviču, žar-ptici in sivem volku. Knjiga z 10 slikami v trobarvnem tisku in prav razkošni opremi. Cena Din 15.—.

Moj zverinjak

knjiga s 45 slikami in k tem spadatajočim besedilom, za pouk in kratke čas Din 6.—

Moji ljubčki

živalske slike za naše mladičke na trdem močno vezanem kartonu Din 15.—.

Ivan Albrecht:

Zelena livada

Zbirka izvrstnih pesmic, mičnih povestic in pravljic iz domačih in tujih krajev. Obseg 64 strani. Najprimernejše darilo za našo nežno mladino. Cena lično vezani knjižici Din 15.—.

Vse se dobi v

Zvezni knjigarni
v Ljubljani, Marijin trg 8

Oblačilnica,

ki je skrbela v najtežjih časih, da so dobili uradniki dobro in po ceni manufakturno blago, opozarja uradništvo, da si ogleda njene zaloge v Stritarjevi ulici, na Miklošičevi cesti in v hiši Gospodarske zveze. Oblačilnica ima na zalogi le prvovrstno češko blago. Kdor kupi dobro blago, kupi dvakrat. Prodaja se tudi na obroke.

Mali oglasi imajo uspeh

Iv. JAX in sin

Ljubljana
Gospodarska c. št. 2

priporoča svoje bogato zalogo

pisalnih strojev
„ADLER“ in „URANIA“.

šivalnih strojev
za rodbine in obrt ter

voznih koles
Styria — Dürkopp —

Orožno kolo (Waffenrad).
: Ceniki zastoj in franko. :

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para z davčino vred.

Gmotno slabejšim slojem dovoljuje uprava poseben popust pri inseriranju v malih oglaših!

Prodam

Pozor, brivci!

Prodam za ceno po dogovoru celotno novo opremo za brivnico, 2 velika ogledala, 2 stolici, parfumno omaro z mizami in ostale potrebščine. Stevo Valčič, brivec, Podkraj, p. Zagorje ob Savi.

Parni kotel

ležeči, plamenocentralni, 14 m³ kurilne ploskve, 5 atm., sistem Wagner po zelo ugodni ceni takoj na prodaj. Ponudbe je poslati na Mestno pilnarno, Maribor.

Sir

1/2, Emendolc, Groyer, Trapist (polnomasten), po pošti od 5 kg naprej kupite vedno najceneje v mlekarini Ivan Kos, Bohoričeva ul. 28, Ljubljana.

Ročni vozček

popolnoma nov, na štirih kolesih, za težo 200 — 800 kg, močno kovana se prodaja. Naslov v upravi lista.

Lepa vrtinčarija

s celim inventarjem, na jako prometnem kraju v Mariboru se radi boleni ugodno prodajo. Stanovanje takoj na razpolago. Polzeve se pri g. Andreju Šokiču, Maribor, Trdinova ul. št. 2.

Lep kučirni voz

naprodaj po nizki ceni pri I. Tušek, Škofja loka.

Kupim

Kleparske stroje,

rabljene, kupim. Ponudbe na upravo lista pod „Stroj“.

Službe

Pisarniška moč,

do sedaj na vodilnem mestu, zmožna vseh pisarniških del; knjigovodstva, korespondence, itd. nemščine, slovenščine z večletno prakso, želi premeniti mesto. Cenj. ponudbe na upravo lista pod „Takošnji nastop“.

Skladistnik

event, trg, sotrudnik, vojaščine prost, išče primernega mesta, najraje v Ljubljani. Ponudbe je poslati na upravo lista pod „Slovo“ Agilens.

Kleparskega pomočnika

sprejemem, Videtič, Mirna.

Kuharica

za Penzion se išče. Polzeve se Gorupova ul. 8/II. desno.

Maser

za rezanje kurjih očes se sprejme. Ponudbe: Kopalnice „Slon“, Ljubljana.

Gaterist,

samski, se išče za žago venecijanko, — večer morabit brusiti žage. Nastop takoj. Ponudbe na Dr. Šandor Goyan, Zagreb, Akademski trg.

Dopisi

Dobrosrčna gospica,

24 letna, želi znanja s starejšim gospodom, mladosrčnim in resnim. Vdovec brez ali z nedorastlim otrokom ni izključen. Reflektira se samo na resne anonimne ponudbe, s sliko, katera se povrne, pod „Zadovoljna prihodnost“ na upr. lista.

Zenitev

Državni uslužbenec se želi poročiti z gospodino ali vdovo 35—45 let, katera ima premoženje ali obrt. Ponudbe pod „Dobro srce na upravo lista.“

Poročiti želim

gospodino ali vdovo, ki bi imela svoj dom, oziroma premoženje. Sem 27 let star, drž. uslužbenec ter imam lastno posušeno in denar. Resne ponudbe pod „Srečno“ na upr. lista.

Razno

V najem se išče

primeren prostor za krojaško obrt, v neposredni bližini Ljubljane, obtočje iz velike delavnice, niso in lokala ter stanovanja, niti v okolice dobre dobe kavo, najraje ob kakt glavni prometni točki. Ponudbe na upravo lista.

„Pod klančkom“

kavarna in gostilna, pot v Rožno dolino se priporoča. Odprtja že ob 5 uri zjutraj, izletniki v okolice dobre dobe kavo, likerije itd. Postrežba točna in solidna. Vino čez ulico 1 Din ceneje. Sprejemajo se abonenti na hrano. Obred do pol 3 ure. Marija Zgonc.

Kozelj Franc

krojaški mojster, Primsko 48, p. Kranj izgotavlja po meri in naročilu Moške in ženske obleke po nizki ceni ter se priporoča za cenj. naročila. Tudi se sprejme vajenca.

Kdo bi nam

govoril za prihodnje leto semena? Ob buči, kumar in bobuljka? Obvezujemo se prevoziti vsako množino pridelanega semena. Nadaljna pojasnila in potrebo seme na razpolago. Semena trgovina Sever & Komp. Ljubljana, Wolfova ul. 13.

PRESELITEV.

Čenjenemu občinstvu in vsem uglednim organizacijam vljudno javljam, da sem svojo dobro znano zalogo slavnostnih krojev, telovadnih potrebščin in modno krojačnico za gospode

PRESELIL V DALMATINOVO ULICO

(palača Vzajemne posojilnice).

Priporočam se vsem za nadaljno cenjeno naklonjenost!

PETER CAPUDER